

plėtojant ESIF finansinių priemonių taikymą

Europos socialinis fondas

Finansinės priemonės

Europos socialinio fondo bendrai finansuojamos finansinės priemonės – tai darnus ir efektyvus būdas investuoti į augimą, žmones ir jų įgūdžių gerinimą, siekiant paskatinti užimtumą ir socialinę įtrauktį visoje ES. Jomis gali būti remiamas platus plėtros krypčių spektras taip sukuriant poveikį daugybei paramos gavėjų, o kartu sudaromos galimybės sugrąžintas fondų lėšas investuoti dar kartą.

Europos socialinis fondas (ESF) – vienas iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų – prisideda skatinant užimtumą ir geresnes galimybes visiems ES piliečiams. ESF yra pagrindinė ES priemonė, padedanti žmonėms rasti darbą (arba geresnį darbą), socialinę atskirtį patiriantiems asmenims integruotis į visuomenę ir užtikrinanti sąžiningesnes galimybes visiems. Tai pasiekama investuojant į Europos žmones – darbuotojus ir bedarbius, jaunus ir senus – bei jų gebėjimus.

2014–2020 m. laikotarpiu ESF biudžetą sudaro 86 mlrd. EUR. Kasmet ESF parama gali padėti maždaug 15 mln. asmenų rasti darbą arba patobulinti savo gebėjimus, kad šie galėtų rasti darbą ateityje, o socialinę atskirtį patiriantiems asmenims – geriau integruotis į visuomenę.

ESF parama gali būti teikiama kaip subsidijos ir vis dažniau kaip finansinės priemonės.

2007–2013 m. ESF lėšomis 7 valstybėse narėse buvo įgyvendintos 49 finansinės priemonės, investicijas skiriant tik SVV subjektams. Šis bandymas parodė, kad ESF investicijų gavėjai stokoja finansinių priemonių įgyvendinimo patirties, tačiau taip pat atskleidė didelį socialinių iššūkių sprendimo potencialą panaudojant atsinaujinančias fondų lėšas.

Finansinės priemonės

- lėšos sugrįžta atgal į biudžetą;
- lėšų srautas yra atsinaujinantis, t. y. sugrąžintos lėšos gali būti investuojamos iš naujo toje pačioje srityje;
- tinka finansiškai gyvybingiems projektams, t. y. tokiems, kurie, tikėtina, generuos pakankamai pajamų, kad galėtų lėšas grąžinti;
- sudaro galimybes pritraukti finansavimą iš kitų šaltinių, taip pat ir privačių, bei taip padidinti investicijas ypač tuose sektoriuose ar srityse, kuriose susiduriama su finansavimo prieinamumo iššūkiais;
- gali būti teikiamos paskolų, garantijų ar investicijų į nuosavą kapitalą forma;
- gali remti pasiūlos pusę ir taip prisidėti prie rinkos plėtros;
- gali būti derinamos su subsidijomis;
- gali būti valdomos nacionalinių ar regioninių bankų, tarptautinių organizacijų tokių kaip Europos investicijų bankas ar Europos investicijų fondas, finansinių tarpininkų ir vadovaujančiųjų institucijų (tik paskolų ir garantijų atveju).

Įvertinus finansinių priemonių pranašumus, 2014–2020 m. jos gali būti naudojamos siekiant **visų teminių tikslų** ir, tikimasi, kad supaprastinti ir lankstesni įgyvendinimo modeliai paskatins platesnį jų naudojimą.

Finansinės priemonės, bendrai finansuojamos iš ESF, **gali būti naudojamos įgyvendinant valstybių narių ir regionų programų, finansuojamų iš ESF lėšų, investavimo prioritetus** tuo atveju, jei buvo **nustatyti rinkos trūkumai**, t. y. bankų finansavimas nėra prieinamas ir (arba) privatus sektorius neinvestuoja. Pavyzdžiui, esant ribotoms asmenų galimybėms gauti finansavimą ne verslo sprendimams įgyvendinti, rinkoje nesant prieinamo finansavimo SVV, naujoms įmonėms arba esant socialinę atskirtį patiriančių asmenų grupių, visuomenių poreikiui sėkmingai reintegruoti į švietimą ar darbo rinką.

Finansinės priemonės gali prisidėti siekiant šių ESF investicinių prioritetų:

- didinti užimtumą ir remti darbo jėgos judumą;
- investuoti į švietimą, įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą;
- skatinti socialinę įtrauktį ir kovoti su skurdu;
- stiprinti institucinius gebėjimus ir veiksmingą viešąjį administravimą.

Gali būti įgyvendinamos įvairios ESF remiamos finansinės priemonės:

- **Paskolos** gali būti teikiamos tose srityse, kur įprastas rinkos skolinimas (pavyzdžiui, iš bankų) neprieinamas, arba jos gali būti teikiamos palankesnėmis sąlygomis nei įprastai rinkoje – taikant mažesnę palūkanų normą, ilgesnį gražinimo terminą ar nustatant mažesnius įkeičiamo turto reikalavimus. Pavyzdžiui, paskolos gali būti suteiktos asmenims įmonei įkurti ar mokymams vykdyti arba socialinėms įmonėms, su marginaliomis, pavyzdžiui, trečiųjų šalių piliečių, bendruomenėmis, dirbančioms institucijoms, siekiančioms šiuos asmenis integruoti į Europos visuomenę.
- **Mikrokreditai** – mažos apimties paskolos teikiamos asmenims, kurie neturi galimybių pasiskolinti rinkos sąlygomis, paprastai nustatant trumpą paskolos gražinimo terminą ir nereikalaujant įkeisti turto arba nustatant mažesnius įkeičiamo turto reikalavimus. Pavyzdžiui, paskolos gali būti suteiktos socialinėms įmonėms, jauniems verslininkams ar bedarbiams asmenims reikalingam profesiniam mokymui įgyti ir taip padidinti jų įsidarbinimo perspektyvas.
- **Garantijos**, kuriomis skolintoji užtikrinama, kad suteiktas kapitalas bus gražintas tuo atveju, jei paskolos gavėjas tampa nepajėgus paskolą gražinti. Pavyzdžiui, neturintiems pakankamai kapitalo paskolos gražinimui garantuoti jauniems verslininkams ar socialinėms įmonėms gali būti teikiamos garantijos, finansuojamos iš ESF lėšų, taip sukuriant daugiau naujų darbo vietų.

- **Investicijos į nuosavą kapitalą** – investicijos į įmonės kapitalą investuotojui perleidžiant dalį arba visas įmonės akcijas. Tokiu būdu investuotojas turi galimybę kontroliuoti įmonės veiklą ir uždirbti iš įmonės pelno. Gali būti investuojama skirtingais verslo gyvavimo etapais, tačiau viešojo sektoriaus remiamos investicijos į nuosavą kapitalą vykdomos ankstyvosios stadijos (parengiamosios stadijos ir veiklos pradžios) metu, įskaitant ir privatų kapitalą. Investicijos į nuosavą kapitalą tinkamiausios aukštesnės rizikos veikloms arba įmonėms, pasižyminčioms dideliu augimo potencialu, taip pat mažesnėms vietos organizacijoms, pavyzdžiui, kuriančioms naujas darnias darbo vietas, finansines inovacijas arba inovatyvias technologijas socialiniams iššūkiams spręsti.

Finansinės priemonės gali būti derinamos su subsidijomis ir kitomis paramos formomis. Dažnu atveju dar prieš pritraukiant investicijų fondus būtina tinkamai pasiruošti investicijų įgyvendinimui, todėl iš ESF taip pat gali būti remiama konsultacinė ir kita pagalba.

ESF lėšomis taip pat galima remti ES mastu numatytas finansines priemones, pavyzdžiui, skatinančias mikrofinansavimą ir socialinę verslininkystę pagal ES užimtumo ir socialinių inovacijų programą (EaSI).

Finansinės priemonės, bendrai finansuojamos iš ESF, gali paskatinti ilgalaikę plėtrą ir investavimo galimybių įvairinimą, remiant veiklas tose srityse, kur investicijos yra nepakankamos, bei ekonomiškai gyvybingus projektus, taip atveriant naujas galimybes rinkoje. Jos taip pat gali sukurti platesnes galimybes investuotojams ir finansiniams tarpininkams. Finansavimo šaltinių prieinamumas socialinio sektoriaus įmonėms paprastai reikalauja didesnių kaštų ir yra sudėtingesnis, o finansinės įstaigos daugelyje valstybių narių socialinį sektorių vertina kaip aukštos rizikos. Vis dėlto tokie projektai tampa patrauklesni finansinėse priemonėse dalyvaujant viešajam sektoriui ir užtikrinant rizikos dalijimąsi.

Daugiau informacijos

ESIF programų finansinių priemonių gairės vadovaujančiosioms institucijoms:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Informacija apie finansinių priemonių ex ante vertinimo metodiką:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Europos struktūrinių ir investicijų fondų teisės aktai:

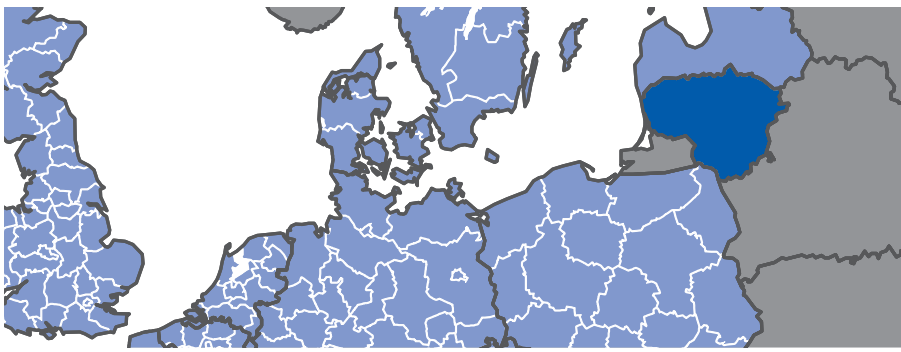
http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/information/legislation/regulations/

Konsultacinės pagalbos dėl ESIF finansinių priemonių platforma,
„fi-compass“ svetainė:

<http://www.fi-compass.eu/>

Daugiau informacijos apie Europos socialinio fondo reglamentą, įskaitant
įgyvendinimo ir deleguotuosius aktus:

<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=33>

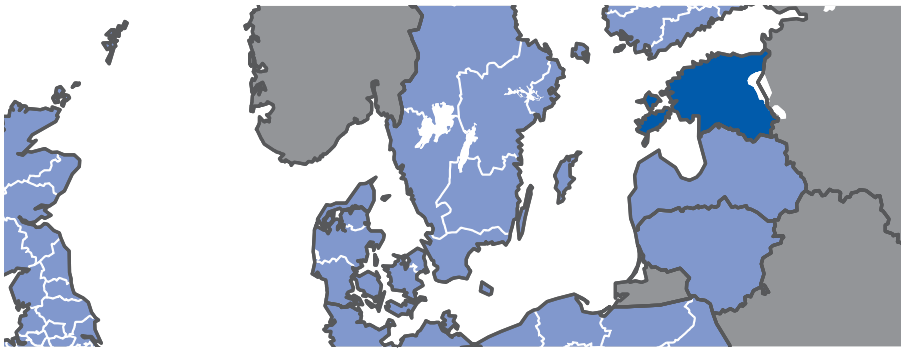
Verslumo skatinimo fondas

14,5 mln. EUR iš ESF
Paskolos ir mokymai
SVV subjektai
Lietuva

... skatinant verslininkus plėtoti darnų verslą ...

Verslumo skatinimo fondo Lietuvoje teikiamos paskolos derinamos su parama mokymui ir konsultavimui verslą pradedantiems fiziniams asmenims, labai mažoms ir mažoms įmonėms ar socialinėms įmonėms. Prioritetas teikiamas socialinę atskirtį patiriančioms grupėms, pavyzdžiui, bedarbiams ir neįgaliesiems, asmenims iki 29 metų ir asmenims virš 50 metų.

Nuo 2009 m. fondo lėšomis buvo remiamas verslumas ir savarankiškas užimtumas taip palaikant asmenų aktyvumą darbo rinkoje ir versle. Tokiu būdu buvo sukurta beveik 2000 darbo vietų. Tai atskleidžia, kaip nemokamų mokymų ir paskolų derinys gali padėti spręsti finansavimo trūkumus rinkoje verslą pradedantiems subjektams.

Verslo pradžios ir mikro paskolų garantijos

6,01 mln. EUR iš ESF
Garantijos
MVĮ ir besikuriančios įmonės
Estija

... sprendžiant riboto finansavimo prieinamumo problemą, kylančią verslą pradedantiems, dėl nepakankamo turimo įkeisti turto ...

Verslo pradžios ir labai mažų paskolų garantijų instrumentas Estijoje skirtas įmonėms, veikiančioms pirmuosius trejus metus. Fondas teikia garantijas verslo pradžiai ir verslo plėtrai reikalingam kapitalui. Be to, gali būti teikiamos konsultacinės paslaugos rengiant verslo planą, kuris būtinas siekiant gauti paskolą, ir mokymai, kuriuos vykdo Enterprise Estonia apskričių plėtros centrai.

Instrumentas veikia nuo 2008 m. ir iki 2013 m. gruodžio mėn. suteikė 304 garantijas.

Mikrokreditų fondas ESF Campania

120 mln. EUR, iš jų 65,5 mln.
EUR iš ESF
Mikrokreditai
SVV subjektai
Italija

... parama fiziniams asmenims ir labai mažoms įmonėms, turinčioms ribotą prieinamumą prie finansavimo šaltinių ...

Mikrokreditų fondas ESF Campania Italijoje teikia paskolas iki 25 tūkst. EUR be palūkanų naujoms ir pum-purinėms įmonėms. Parama asmenims, kurie neturi kitų galimybių gauti finansavimą, regione skatina investicijas, užimtumą ir augimą.

Nuo 2012 m. regioninė ekonominės plėtros agentūra Sviluppo Campania įsteigė biurus visame regione. Jie teikia visapusišką informaciją, konsultacijas ir nemokamą paramą verslo pradžios klausimais. Per šį laikotarpį parama suteikta 1845 subjektams, iš jų – 1400 MVĮ, 445 – fiziniai asmenys, sukurtos 1145 darbo vietos regione.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg